

Porovnanie „Russiagate“ s Watergate - ako sa svet za 50 rokov zmenil

- editor007 | 18. března 2024

USA: Krátko po zvolení Donalda Trumpa za prezidenta USA sa v New York Times objavilo niekoľko článkov (napr. [tu](#), [tu](#), [tu](#) a [tu](#)) o tom, že Trumpov prípad nebol prvý, kedy zahraničie rozhodujúcim spôsobom ovplyvnilo prezidentské voľby, a že to boli práve republikáni v osobe Richarda Nixona, ktorí v minulosti využili pomoc zahraničia, vtedy vlády Južného Vietnamu, aby ovládli Oválnu pracovňu.

Stručne o čo išlo. Koncom roka 1968 sa v USA konali prezidentské voľby. Stáli v nich proti sebe demokrat Hubert Humprey a republikán Richard Nixon. Úradujúcim prezidentom bol vtedy demokrat Lyndon Johnson a jeho administratíva sa prirodzene snažila pomôcť svojmu kandidátovi Humpreymu. Silným faktorom vtedajšej kampane bola prebiehajúca vojna vo Vietname. Masívne bombardovanie Severného Vietnamu neprinieslo rozhodnutie vo vojne a vo verejnosti v USA silnel odpor proti vojne. Vietnamská karta preto mohla prezidentské voľby rozhodnúť. Ku koncu svojho obdobia prezident Johnson výrazne obmedzil bombardovanie a začal pracovať na alternatíve mierového riešenia. Rozhodujúcim krokom mala byť mierová konferencia všetkých zúčastnených strán, ktorá sa mala konať v novembri 1968, bezprostredne pred prezidentskými voľbami. Načasovanie nebolo náhodné. Výsledok týchto mierových rozhovorov mal byť žolíkom v prospech Huberta Humpreyho.

Predvolebné prieskumy naznačovali, že výsledok bude tesný. Mnohí ľudia z Johnsonovej administratívy (menovite napríklad Henry Kissinger) udržovali dobré vzťahy s tímami obidvoch kampaní, aby si udržali svoje miesto aj pod novým prezidentom. Týmto spôsobom, napríklad aj priamo cez šéfa FBI Hoovera, sa Nixonova kampaň snažila získať kompromitujúce materiály o protivníkoch. (Vtedy napríklad o tom, kto z Humpreyho tímu je homosexuál – vtedy sa ešte sexuálna orientácia považovala za súkromnú informáciu a homosexualitou sa nikto verejne nechválil.) A podobnou cestou sa Nixon dozvedel aj diplomatické informácie o príprave mierových rozhovorov v Paríži.

V ďalšom kroku Nixonovi pomohla americká politička ázijského pôvodu [Anna Chennault](#), ktorá mala blízke vzťahy s vládou Južného Vietnamu a Nixonovi sprostredkovala výmenu informácií aj prísne tajné stretnutie s veľvyslancom v New Yorku. Podľa všetkého Richard Nixon vláde Južného Vietnamu sľúbil, že keď sa stane prezidentom, bude jeho prístup viac podporovať pozíciu Južného Vietnamu. Vo výsledku sa stalo, že niekoľko dní pred začiatkom konferencie v Paríži oznámila vláda Južného Vietnamu, že sa rozhovorov nezúčastní. Že síce je naklonená mierovému riešeniu a plánuje pokračovať v procese, ale vypracuje nový návrh svojho stanoviska. Vnútropolitický výsledok v USA bol ten, že verejnosť to prijala ako krach zahraničnej politiky demokratov a časť verejnosti sa vo voľbách rozhodla podporiť Richarda Nixona.

Dnes noviny takéto konanie Richarda Nixona, keď sabotoval úradujúceho prezidenta USA, otvorene nazývajú zradou. No pred 50 rokmi by nikto túto vec neriešil verejne a pred celým svetom. Dnes sa otvorene píše aj o tom, že CIA a FBI monitorovali aj Nixonovu kampaň, podobne ako vieme o podobných aktivitách Petra Strzoka z FBI proti Trumpovi, takže kampaň Humpreyho sa tesne pred Parížskym rozuzlením dozvedela o tajných dohodách Nixona s vládou Južného Vietnamu, ale poradcovia Lyndona Johnsona, napríklad Walt Rostow a Clark Clifford, ktorí pomáhali aj svojmu kandidátovi Humpreymu, ho odrádzali od toho, aby tieto informácie vyniesol na verejnosť. Podľa nich by to veľmi poškodilo reputáciu USA vo svete, lebo tieto aktivity nesvedčia o etickom postupe

v zahraničných vzťahoch, že zahraničná politika sa takto robiť nesmie a zahraničnopolitické škody by prevážili nad prípadným ziskom prezidentského kresla.

V 70-tych rokoch tiež bolo nemysliteľné, aby sa táto téma stala dôvodom na odvolanie prezidenta USA. Takže aj keď demokrati boli smrteľne urazení Nixonovou falošnou hrou, neriešili by to podobne, ako v súčasnosti úplne otvorene riešili spojenie Donalda Trumpa s cudzou mocou. Dnes je v povedomí sveta dôvodom pádu Richarda Nixona [aféra Watergate](#) s montážou odpočúvacích zariadení do centrály Demokratickej strany, a najmä fakty, ktoré vyplynuli počas vyšetrovania o priamej angažovanosti prezidenta.

No naša verejná pamäť nám už nepripomína, že Edward Snowden a Julian Assange zďaleka neboli prví whistlebloweri, ktorí vyniesli tajné informácie o neetickom konaní amerických tajných služieb. Svet takmer zabudol na bývalého armádneho analytika Daniela Ellsberga, ktorý začiatkom 70-tych rokov zverejnil „Pentagon papers“ o škandalóznom spôsobe, akým Nixonova administratíva prijímala vojenské rozhodnutia v súvislosti s vedením vojny vo Vietname. Ellsbergovou motiváciou bola snaha zabrániť jadrovej vojne. Jednou časťou Pentagon papers bola aj informácia o strategických hrách simulujúcich vojnu USA a Číny o Tchajwan. Výsledkom bolo zistenie, že v konvenčnej vojne má Čína veľké šance na víťazstvo. Pentagon preto reálne zvažoval použitie jadrových zbraní, a to čím skôr, kým majú USA v jadrových zbraniach drvivú prevahu. Publikovanie týchto informácií podnietilo nárast odporu verejnosti proti vojne vo Vietname a prezident Nixon sa rozhodol, že je to kritické ohrozenie národnej bezpečnosti a za každú cenu treba zistiť zdroj, odkiaľ tieto informácie Ellsberg získal. Presne toto stálo za jeho rozhodnutím nasadiť sledovanie do centrály Demokratickej strany a [priamo viedlo k afére Watergate](#).

Informácie z vyšetrovania naznačujú, že za „vlámaním“ do sídla demokratov, aj za prenasledovaním Ellsberga boli tí istí bývali agenti CIA. Zdá sa, že americké politické špičky vždy v politickom boji využívali bývalých tajných agentov na rôzne špinavé práce, nevyklučujúc ani najväčší kaliber. Za 50 rokov sa zmenilo aj to, že politické špičky sa vždy hrali na džentlmenov v rukavičkách a médiá si držali na dištanc. Dnes sú médiá a sociálne siete priamymi účastníkmi deja – sú nástrojmi moci „impéria“.

AUTOR: Marián Moravčík

[ZDROJ](#)